

БИГЭТИК ҮЙЭТИИ

(И. Е. Винокуров аатын Нам
педколлеһа сүктэ)

мусса 16.05.02

Бу күнүргэ Саха сириҥ дьонун сүөгүтэ Саха Республикатын 80 сыллаах үбүлүөйүн үрдүк өрө көтөҕүллүүнэн бэлиэтээтэ.

Саха АССР тэриллээтэ уустук быһыыга-майгыга, өй-санаа күүстээх кириэстийин түмүгэр ситиһилибитэ. Бу үлэни биһиги уһулуччулаах уолбут М. К. Аммосов бэйэтин соратниктарын П. А. Ойуунускайы, И. Н. Бараховы, С. М. Аржаковы кытта баһылаан көһүлээн ыппыттар. Ол да иһин республикабыт Президентэ В. А. Штыров Хатырыкка тахсан М. К. Аммосов үтүөтүн-өһөтүн анаан миннээн бэлиэтээн, киниэхэ сүгүрүйэн, саҥа салалта туох үлэни-хамнаһы ытырын ырытан, ханнык соруктар биһиги иннибитигэр туралларын иһитиннэрэн кириэстэ. Президент үлэтин үчүгэйдик саҥалаабыт диэн бэлиэтиэҥү баҕарыллар.

Саха норуотун государственной бөрүгүтүгэ бэйэтин сүдү кылаатын биһиги биир уһулуччулаах уолбут И. Е. Винокуров киллэрбитэ. Онон мээһиҥ буолбатах — кини аата Намнааҕы педколледжка ингэриллиитэ — бу үбүлүөйдээх ыйга буолбута.

И. Е. Винокуров туһунан мин дьон кэпсээнигэр, хаһыат матырыйалларыннан эрэ билэр буолбатахпын. Партия архыбыгар киирэн үлэлиин сылдьан, үлэм быһыгар кини олохун, үлэтин-хамнаһын туһунан докумуоннары билсипитим. Үөрэтэр, суруйар санаалаах үлэлэбипитим да, харахпынан мөлтөөн, соруктун толорботум. Ол эрэри «Промышленность и работа Якутской АССР в 1946-1958 годах» диэн хомуурунньук икки кинигэте тахсытыгар кыттыбытым, составитель быһыытынан уонна бачача матырыйалы Илья Егорович дакылааттарыттан, этиилэриттэн биэрбитим. Онон ити кинигэҥ кини этиилэриттэн, дакылааттарыттан бэчээттэммиттэрэ.

Итини таһынан Нам райкомун пропаганда, агитацияга отдела партийнай архыбынаах холбоһон 1986 с. буклет таһаарбыта. Мин И. З. Кривошапкинның составитель быһыытынан кыттыбыппыт. Научнай-практической конференцияга партия архыбыгар туох матырыйаллар баалларын туһунан иһитиннэриин онорбутум. Республика уонна Нам оройуонун хаһыаттарыгар Илья Егорович туһунан ыстатыйалары бэчээттэтэн турардаахпын.

— Булун уокуругар уокурук Сэбиэтин ситэриилээх комитетын председателинэн, партия комитетын секретарынан, Намна бастакы МТС директорынан, Бүлүүгэ райисполком председателинэн, райком секретарынан, кэлин доруобуйа харыстабылын министринэн үлэлиин олон туспа суоллаах-иистээх үлэни-хамнаһы ыппыта. Холобур, Булун уокуругар 1924-26-27-32 сылларга оччотообута ити уокурук Булун, Эдьигээн, Өлөөн, Анаабыр, Усуйаана, Аллайыаха оройуоннарын сирдэрин-уоттарын хабара, урут билбэтэх ветпууннарын аһан үлэлэспитэ, племенной үлэни табаа тэрийбитэ, табалары атаһаһыннары курдук үлэни саҥалаабыта.

— Совнарком Председателин солбуйааччынан олон Саха сиригэр иккис научнай экспедицияны тэрийтэрбитэ. Маннайгы улахан экспедицияны М. К. Аммосов тэрийтэрбитин билэбит.

— 1934-35 сылларга Өлөөнгө командировкага сылдьан туспа оройуон буолуохтаах, Өлөөн киинин ханна буолуохтааҕын быһаарбыта, онно культбаза тэриллэбитэ, дьону аһынан-таҥаһынан, үөрэх-култуура тэриллэринэн хааччыйан барбыта. Илья Егорович икки начальнай оскуоланы дьэтин-уотун булан астарбыта. Дьон өйө-санаата Советскай былаас диэки эргиллэбитэ.

— Үөрэҕириин, култуура, доруобуйа харыстабылын боппуруостарыгар Совнарком Председателин солбуйааччынан үлэлиин олон тыа сирдэригэр ачыктааһыны туоратыга элбэх үлэни ыппыта, сүбэлэри-амалары биэрбитэ, партия уобаластааҕы комитетыгар, Совнаркомга элбэх суругу суруйбута, партия Киин Комитетыгар тиийэ туруорсубута. Ол туруорсуу түмүктээх буолбута. Буортулаах политиканы ыппыт оччотообу партия обкомун бастакы секретара Степаненко, Совнарком Председателэ Муратов соҕуруу төттөрү ынгырыллыбыттар. Обком бастакы секретарынан Масленников, Совнарком Председателинэн И. Е. Винокуров үлэлэрин саҥалаабыттар. Ити 1943 сылга этэ. 1943-46 сылларга Илья Егорович Совнарком Председателинэн олон сөптөөх үлэни ыппытын түмүгэр сүөһүтэ суох ыаллар сүөһүлэммиттэрэ, колхозтар бөрүгөөн барбыттар. Биир холобур: колхозтаахтар кэтэх ха-

һаайыстыбаларыгар ынах сүөһү аһаана 2300 төбөнөн, колхозтарга бөдөн ынах сүөһү 28800 төбөнөн эбиллибиттэрэ.

— Совнарком Председателинэн, Саха обкомун бастакы секретарынан олон саҥа тахсан эрэр талааннаах учуонай Г. П. Башарин «Три якутских реалиста-просветителя» диэн үлэтин бигэтик өйөөбүтэ. Дуоһунаһыттан уһулларын кэрэйбэтэрэ. Аны манньгы бэлиэтиэххэ сөп. Педколледж бастакы базата урут лесной оскуолага диэн тутуллубут дьэилэр-уоттар. Ити дьэилэр үгүстэрин Илья Егорович «Сельстрой» тутар-монтажтыыр управлениетын начальнигынан олон туттартаабыта.

Педколледж Россияга биир үчүгэй үлэлээх коллективинэн, үөрэх тэрилтэтинэн биллэр. Бу директор Василий Петрович Иванов коллектив үлэтин сөптөөх таһымна туруоран үгүс өрүттээх үлэтин түмүгэ. Бу үлэни коллектив өссө үрдүк таһымна таһаарыан наада. Онуоха И. Е. Винокуров олоҕо-дьаһага, үлэтэ-хамнаһа үтүө холобур буолуохтаах.

Педколледжка Илья Егорович аата ингэриллиитэ улуус салалтатын, тэрилтэлэр, общественность педколледжка болҕомтото эмиэ күүһүрүө диэн эрэниэҕи баҕарыллар.

Хатын Арыы нэһилиэгиттэн элбэх илии баттааһыннаах сурук кириэстийинэн сибээстээн этиэҕи баҕарыллар: Эһиги сыһа айманаҕыт. И. Е. Винокуров аатын сүгэр Хатын Арыы оскуолата күлүккэ хаалыа суоҕа. Ким Илья Егорович аатын үрдүктүк тутар — ол өйдүөҕө. Педколледжка Илья Егорович аатын ингэриин кини аатын үйэтитиэҕэ ытыллар үлэ эйгэтин кэнгэтэр. Педколледжка республика үгүс улуустарыттан кэлэн үөрэнэн бараллар. Олор хас да сул үөрэнэн, Илья Егорович туһунан билэн-көрөн барыылара элбэхтэн-элбэх ыччат билэн-көрөн иһэрин хааччыйар. Бу буоллаҕа дии — бигэтик үйэтити диэн.

Биһиги Республикабыт Президентинэр, государственнай былааспыт салалтатыгар улахан Махтал буоллун, Махтал буоллун улуус баһылыгар уонна бу боппуруоска сыралаһан үлэлэспит дьонго.

Д. ВИНОКУРОВ,
үлэ, партия,
комсомол ветерана